

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1 szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A világosság fénye.

A világosság ünnepe előtt állunk, a világosság szellemét ünneplik a templomokban; s az oltárokról a világosság fénye áthat, átszűrődik a szívekbe.

A borongós ködszerű szürkéségtől elfakult közszellemünkbe a világosság fénysugara kezd derengeni, az emberek lelke mintha egy hosszú álom lidércnyomásától szabadulna meg, az élet frissességének derűjétől duzzad. Új rendszert hirdettek ki országunkban, a jog, törvény és igazság eszméinek védelme alatt, felszabadítva az egyéni, politikai szabadságot rabbillencseitől, a közszellemet a szolgaságtól, a közélet elhatárolásait a magasabb fórumok nyomásától.

Minden megtörtént — szavakban!

Igen, de ilyen szavakkal játszani nem lehet, ilyen szavak büvölő, éltető elemet rejtenek magukban, s pusztán kimondásuk által oly magvak hintetnek el, a melyektől csodaszzerű rapid gyorsasággal nőnek ki egy tisztult, életerős közszellem legüdébb, legszebb virágai, az egyéni és politikai meggyőződések szabadságának gyöngyei, s az emberi lélek felhevülésének nemes szenvedélyéből kipattant lelkesedés, a melyek együtt utjukból minden nehézséget, minden bárikkadot, minden sötét mesterkedést, kicsinyes, bohócszerű szellemi felfordulást elsöpörnek.

Létrejő így egy komoly életerős közszellem, a melynek nyomában a *polgárok érzik, hogy akaratuk érvényesülésének pillanata elérkezett!*

A pillanat komoly, az emberi lélek legnemesebb kincseit, a polgár erények legtisztább rugóit hozza mozgásba, s örömmel látjuk, hogy a nagyközönség egészséges felfogásának egész önértetével ébred tudatára saját jogának erejére, saját érdekeinek programjára, saját céljainak irányaira

A küzdőtér porondja nemes és nagy, gyáva lélekkel, szolgálattal arra lépni nem lehet, de akit áthat az emberiség fejlődésének gondolata, akinek lelkét élteti a törekvés, hogy a nép akaratát nem a politikai egyéni emelkedés létrájának, hanem csak a nép javának, anyagi és erkölcsi érdekeinek kielégítésére kell és szabad

igénybe venni, — annak ott van a helye a küzdő porondon.

Igy jutunk pünkösdi világosságának fényénél közéleti törekvéseink egy új útjára, a melyre való lépésnek vágya évtizedek óta itt él polgáraink szívében, lelkében.

A nemes erő forrott, miként a vulkán mélyében a láva, s most eljutott oda, hogy kitörjön s egy leált, megunt világot eltemessen és a közéletnek egy új világát feltámassza!

A küzdelemben az ne retentsen vissza, hogy a hatalmi körök egyes nagyságai nem rokonszenveznek e nyilvánulásokkal, mert a legnagyobb nagyság a polgárok szervezett akarata, a legnagyobb hatalom e nagyság erőteljes érvényesülése, s ha e hatalom bátran lábán megállt, kivívja magának a tiszteletet, a mely születése pillanatától megilleti, kivívja magának az elismerést, a melynél fogva a polgárok és a közjó boldogulásának biztosítására irányuló törekvések követelése kielégítendő.

Hitünk, hogy pünkösdi e szelleme nem hagyja cserbe a küzdelmes pillanatban azokat, kik nemesebb ideálok szolgálatában e szellem legnemesebb vértetével, gáncs és félelem nélkül lépnek a küzdőtérre.

Pünkösdi rózsák.

Az a csodálatos varázslat, a mely a karácsony ünnepe körülveszi, fellelhető a pünkösdi ünnepben is. Ifjú korunk benyomásainak legnagyobb része ehhez a két ünnephez van kötve. Ugy azonban, hogy mi ennek a két ünnepnek csak az értékes héját ismertük fel, míg ellenben a rejtett mag ismeretlen maradt előttünk. A karácsony ünnepe oda ültetett a házi tűzhelyhez, a pünkösdi ünnepe ellenben kivisz a természet tavaszi díszben álló templomába s bámultatja velünk a természeti és a lelki világ végtelenségét. Ha bele kiáltjuk a nagy világba: mi az a szent lélek, mi történt ezen az ünnepen? csak homályos és kitérő feleletet s a későbbi időkre szóló vigasztalást kapunk. De hát elérkezett-e a szentlélek, elérkezett-e már mindenkihez? En ugy vélem, hogy igaza van Krisztus amaz elpihent szolgájának, a ki a keresztyén ünnepeket a templom alatt csergedező folyamból hasonlította, a mely kezdetben olyan kicsiny, hogy a profétának csak a bokájáig ér, de mennél tovább folyik, annál inkább nő, úgy, hogy végül sehol sem találni fenekét, hanem usznia kell benne. Ez a mi utunk

karácsonytól pünkösdi ünnepéig és ez az oka annak is, a miért a pünkösdi ünnepét, daczára verőfényességének, legkevésbé tudjuk megérteni, legjobban elmerülünk annak titkaiban. Ezen az ünnepen nincs semmi, a mit megfoghatnánk, a mibe belekapaszkodhatnánk. A karácsony titka abban az igében van befoglalva, hogy Isten jelen meg a testben, — de hát azon az ünnepen mégis látunk valamit — ott látjuk a bölcsőben az isteni gyermeket és hát mi is voltunk gyermekek; a keresztyén ott látjuk a fájdalmak férfját s előttünk sem ismeretlen a kereszt és szenvedés. Husvétkor láthatólag jelenik meg a feltámadott Jézus hívei között, köszönti Mária Magdalénát, az Emmans felé menő tanítványoknak megszegi a kenyeret, Tamásnak megengedi, hogy tapogassa meg sebhelyét, — pünkösdi ünnepén azonban mindebből semmi sincs, itt minden láthatatlanná van téve, mivel még a mi látható is a pünkösdből, az sem egyéb ünnepi harang szónál, külső díszletnél, de nem megragadható tény. A ki a pünkösdről, a lelki tapasztalatokról, az Isten lelkének ihletéséről beszél, annak készen kell lenni erre a kérdésre; „talán édes bortól vagy részeg?” — és készen kell lenni erre a másik kérdésre is: „mi lézen ebből?”

De hát mi lenne a karácsony és husvét pünkösdi nélkül? Jézust senki sem nevezheti urnak, hanem csak a szent lélek által. Jézus születése, halála, feltámadása érthetetlen bolondság lenne a szent lélek magyarázata nélkül. Szent lélek nélkül nincs egyház, nincs gyülekezet. A szent lélek az, a mely ma is hívogatja, megvilágosítja, megszenteli és megtartja a Jézus híveit. És különös dolog, hogy a keresztyén gyülekezetek éppen a magok születési ünnepét, a pünkösdi ünnepét ismerik legkevésbé, hogy ma is nagy számmal vannak, a kik azt mondják a kérdező Pálnak: „Mi azt sem tudjuk, ha vajjon vajon-e szent lélek?”

A szent lélek csak azokhoz száll be, a kik szeretik Jézust és megtartják az ő igéjét! „A ki engemet szeret és az én beszédemet megtartja, az én atyám is szereti azt és ahhoz megyünk és annál maradunk.”

* * *

Az egyházi évkör és a természeti évszakok közt meg van a kölesönös vonatkozás és kapcsolat. A külső természet is Istennek profétája és ez a proféta Isten igéjében szól mi hozzánk. A ködbomályba burkolt karácsony az Ezsaiás szavaival köszönt bennünket: „a nép, mely sötétségben járt, látott nagy világosságot és a kik a halál árnyékában ültek, azok felett világosság támadt.” A fény és világosság észrevétlenül tör magának utat a téli napfordulat idején, ép úgy, mint a Jézus csillaga a világtörténet eme nagy forduló pontján. A husvét a természet ébredésével esik össze; a természet tavasza viharok zugása között kel ki a hó és jégtakaró alól. Csak-hogy az élet erősebb a halálnál, a kikelet erősebb a tél bilincseinél. De hát még husvétkor a teljes élet nem

T Á R C Z A.**Májusi idyll.**

(Elbeszélés strófákban.)

Irta: HARMATZY LORÁNT.

Együtt mentek ki a hajóval a Margit-szigetre, a majálisra.

— Nem feledkezett meg a kéréséről? — szolt Géza.
— Hiszen maga folyton kér tőlem valamit! — felelé Sárika. — Mit gondol?

— Azt, hogy félre tett-e egy négyest az én számomra?

— Persze!

— Hányadikat?

— Majd meglátja, ha beiratom a nevét a táncrendembe! — viszonzá a leány hamiskásan, nevetve.

Géza kissé kedvetlenül dobta cigarettáját a Dunába, s körülbelül ezt gondolta magában:

— Azt teszi velem, a mit akar!

*

A szigeten, mielőtt megkezdtek volna az első tourt, Sárika átadta a táncrendjét Gézának.

— Nos, írja be magát!

— Hová?

— A hová akarja.

— Nem! Nem így beszéltek meg. En nem választok. Adjon maga nekem egy négyest!

— Mondja . . . melyiket?

— Azt, a melyiket legjobbnak tartja az én számomra!

Sárika kissé elfogultan lapozgatott a könyvecskében, végre így szolt:

— Irja ide!

A második négyes volt!

— . . . Nos, meg van velem elégedve? — kérde halkan, mialatt az ifjú kézjegyével látta el a lapot.

És Géza nem tudott egyebet szólni, mint:

— Köszönöm!

*

A négyes előtt Géza kissé visszavonult. Kiment sétálni a szabadba, a fák alá. — A gyenge szellő alig mozgatta a lombokat.

Csend volt.

Csak a táncteremből hangzott ki olykor egy-egy toszlány darabja a vidám keringő zenének, s néha a budai oldalról hallatszott át a villanyos csilingelése, s a méla harangkonduások.

— Mit tegyek? — kérde Géza magában töprengve, — alkalmat vártam, s most megérkezett. Megfogadtam egykor, hogy megmondom neki szerelmemet, a mint csak lehet, s most újból vonakodom. Pár szó az egész, és én megrémülök a kiejtésétől.

A keringő véget ért; beharangoztak a négyeshez.

— Történjék, a minék történnie kell! — szolt Géza. — Sorsomra bizom magamat.

Emelt fővel lépett be a táncterembe.

*

— Ejnye, de csendes ma maga! — szolt Sárika rövid hallgatás után, mialatt a teremben fel-s alá sétáltak — ugy látszik, valami nagy dolgot forral. Mi lelte?

— Sárika — kérde Géza, először szólítván a leányt így egyszerűen csak a nevével. — Maga engem ugy-e ostobának tart?

— Ostobának? — ismétlé Sárika, majd őszintén hozzátette: — Dehogy! Miért!

— Maga több ízben mondott nekem egyet-mást, mint például ma is; tudja, ezt a négyest értem — mit én mindig felelet nélkül hagytam. Pedig, ugye, ekkor mindég várt tőlem feleletet?

— Mit? Hogyan?

— Várta, hogy én valamit magának meg fogok mondani?

— Igen!

— Én mindég tudtam, mit kellett volna mondanom, és még sem tettem!

— Miért?

— Látta, ha én . . . hogy is mondjam csak? — ha én képes volnék tisztán látni a helyzetet, ha ki tudnék magával okosodni . . .

— No hallja, ez csak nem nehéz!

— Ne higye! De most fel teszek mindent, minden ellen!

— Nem értem!

— Igaza van. Már azt sem tudom, hogy mit beszéllek! Különben is, . . . hát kell nekem sokat beszélnem? Nem vette észre minden szavamból, minden tettemből, pillantásomból, hogy mit érzek, mint gondolkodom?

Sárika lesütötte szemeit, s halk hangon így válaszolt:

— De igen!

— Nos, és nincs reá semmi felelete?

— Kérdezzen!

— Mondja . . . szeret engem?

És Sárika, mintegy önkívületben, behunyta a szemeit, s ezt suttozta halkan, alig hallhatóan:

— Szeretem, . . . nagyon szeretem!

Aztán belenéztek az egymás szemébe mélyen, érzelemmel, s mindketten úgy érezték, hogy nem tudnak mit beszélni —

*

Hanem most már nem fog egyszerűen csak „Maga”-nak szólítani, ugy-e? — kérde Géza később.

— Hát hogyan?

— Olyan csunya az én nevem, hogy nem képes kimondani?

— Oh nem! De . . .

— De . . .

— Olyan különös ez nekem. Magamban elmondtam már annyi sokszor, de hangosan . . .

bontja ki szárnyait, a természetben a rügy, a derektól félve, óvatosan pattan ki, sőt a nap fényében is van még mindig hideg borzongatás. Így van ez a husvét ünnepeivel is. Az ünnepek megelőző napok mindenikén a szenvedések vihara zug végig Jézuson és a tanítványokon; ez a vihar halálba kergeti Jézust, meghervasztja a tanítványok hitének gyenge virágait. De az élet ellentét az enyészetnek, a sir nem tarthatja meg az életet. A tanítványok is félenken bujnak elő, mintha félnének a rombolás egy újabb fagyától. A mennyei kertésznek kell védeni ezeket a gyenge rügyhajtásokat. A feltámadt Jézus megjelenése fényesnek látszik és mégis megközelít-hetetlen. A tanítványok boldogoknak érzik magukat a mester közelében és mégis érzik, hogy távol van tőlük.

De ime jön a pünkösd és a természet templomában megszólal egész fenségében a kikelet hangja. Lány szellők lengedeznek mindenfelé, lombok közt megszólal a pacsirta dal, mindenütt fény, mindenütt gyönyör, a legutolsó fa is lehányja téli köntösét — ime mindenek megújulnak. A mit könnyhullatással vetettek, csirázásnak indul, az Ur, a ki a tanítványok közelébe jutott, most már szállást készít magának közöttük, hogy örökre ott maradjon velök. A tanítványokat körülölelő fény lángnyelvekbe csap át, a melyek beragyogják a főkét, felmelegítik a szíveket, éneklésre és vallástételre készítik a nyelveket. A különféle ajándékok egy nagy ajándékba olvadnak össze, az Ur gyülekezete megalakul s Isten kertjévé lesz, telve pálmákkal és éltető forrásokkal; az Ur ismét ott jár-kelel a megváltott emberiség között, mint egykor a paradicsomban a világ teremtmény napjának alkonyán. Mindenek megújultak. Ez a pünkösd, az ígérteljesedésének ünnepe; a megszentelt emberiség szeretetének tavasza, a mikor minden szív egyet érez, együvé dobban, s a mikor psalmusokkal és énekekkel dícsérik az Istent!

* * *

De nemcsak a természet templomának előtornáca vezet a pünkösd szentélyébe, hanem az ó-testamentomi pünkösd előtornáca is. A pünkösd az ó-szövetség népénél az aratás befejeztének ünnepe volt, az aratásé, mely a páska ünneppel vette kezdetét.

Az új testamentomi pünkösd is aratás ünnepe, a megváltás befejeztének aratási hála-ünnepe. A buza szem, a mely nagypénteken földbe helyeztetett, husvétkor kikelt, pünkösdre már megérett és gyümölcsöt hozott. A Jézus mennybemenetelének érett gyümölcse a szent lélek elküldetése.

Azonban az ó-testamentomi pünkösd egyúttal a törvény, a tiz parancsolat kiadásának ünnepe is volt, csak hogy míg az ó-szövetségi törvények köztáblákra íratk, addig az új szövetségi pünkösd a szívekbe írja a szent lélek ujjával Istennek törvényeit. És míg az ó-testamentomban csak egy nép részesül az isteni elválasztásban addig az új szövetségben már „Istennek lelke kitöltetik minden testre.“ Így lett a keresztény pünkösd aratási ünneppé, melyen az első kévéket Péter aratja le ama három ezer ember személyében, kik az ő beszédének hatása alatt megtérnek és megkeresztelkednek. Így alakul meg az a gyülekezet, melynek éltető lelke a béke és egyetértés, együtt munkálkodó, egymást boldogító szeretet.

* * *

Nézzünk bele az első pünkösd ünnepébe. Milyen különös kép tárul itt lelki szemünk elé! Egy hallgatag, imádkozásba merült, várakozó gyülekezet áll előttünk. Ez a gyülekezet nemcsak apostolokból áll, hanem az apostolok körén kívül eső férfiakból és nőkből is. Egy rettenetes szélzúdulás képezi az ünnepi harangszót, tűznyelvek képezik az ünnepi fátylát. Milyen jellemző dolog, hogy itt az Ur a szeleket szolgáivá, a tüzet az ő angyalaivá teszi.

A szél a hova fujni akar, fuj és annak zugását hallod, de nem tudod, hogy honnét jó és hová megy — úgy van az is, a ki a lélekből születik. A szél a magasabb régióktól támad a maga idejében és nem tudjuk, hogy miért támad fel épen akkor — ép így áll a dolog a nemzetek lelkének mozgolódásával is. A szél nem csak a gyenge kalászt hajtja meg, hanem a százados tölgyet is ketté törí — az Isten lelke is nem csak esendes fuvallatként vonul át a szíveken, hanem sokszor

— No várjon, majd segítünk ezen is. Én majd fogom sillabizálni, aztán szépen mondja utánam. Jó lesz? — Jó lesz! — Igen!

Géza folytatja: — Mondja hát: „É“ — — — — —
— Hiszen a Maga neve nem „E“ betűvel kezdődik, veté ellent Sárika.

— Nem baj! Ne gondoljon vele, csak mondja: „É—des—Gé—zám!“ — — — — —

És Sárika lassan, tagolva mondta utánna az egyes szótagokat . . .

*

A multság után hazamenet, Géza karonfogva vezette Sárikat. Az egész utun alig szóltak pár szót. Minek is? Tudták jól, hogy mindegyikük mit gondol Géza, mialatt jobb karján ott pihent a Sárika karja, baljával bátran megfogta a kezét, s a leány gyöngéden viszonzta a jóleső szoritást.

Hátuk mögött pedig a papa álmosan és unatkozva tujta az „Operas Especial“ füstjét . . .

*

Mielőtt elváltak volna, Géza még pár sort irt Sárika táncrendjébe.
— Olvassa el, mielőtt lefekszik! — felelé a leány kérdező szavaira.

Ezután következett egy hosszú, boldogságosan, szerelmesen hosszú kézfogás, melybe mindketten egész lelküket varázsozták bele.

A táncrendbe pedig csak két szó volt írva:
— Kimondhatatlanul . . . örökre . . .

És Sárika, midőn ezt elolvasta, ajkán a boldogság mosolyával, s szemében a boldogság könnyeivel ismételte magának:

— Kimondhatatlanul . . . örökre . . .

*

Géza pedig lakására térve, kivette gomblyukából a fekete-vörös színű szegfüvet, melyet Sáriktól kapott, és megcsókolta azt.

viharzugással is. Letörí Saul, megnyitja halkan Lydia szívét.

Es nem tűz-e ez a lélek? Miként a villámfény levilágítja a vak éjszakát, az Isten lelke is ilyen villámszerűen világítja be a bűnös ember lelkét, világít ez, mint a tündöklő nap s vezet a küzdő és kutató emberiséget lépésről-lépésre, melegíti a szíveket egymás iránti lángoló testvéri szeretetre; tisztítja az érzelmeiket, mint az olvasztó kemence tüze megtisztítja a salaktól a nemes ércet. Megérezte ezt a tüzet már Keresztelő János is, midőn mondá: „a ki én utánam jön, keresztelni fog tüzrel és szent lélekkel.“

„Es megtelének mindnyájan szent lélekkel“ — ez a csodának ama csodája, mit senki sem képes megmagyarázni. A megtelt szív kiárad az ajkakon által, a főre ült tüzes nyelv tűzessé teszi az apostolok nyelvét és beszédét. Hogy miképen beszéltek az apostolok, összefüggő szónoklatokban, vagy rövid mondatokban-e nem tudjuk, csak azt tudjuk, hogy a hallgatók, mindenike a maga tulajdon nyelvén hallá Istennek nagyságos dolgait. Mintha csak a népek és nyelvek rég elvesztett egységének visszaállításával találkoznánk! Mintha csak visszanyertük volna ezt, a mit Babelnál elvesztettünk. Az Ur Jeruzsálemben építi fel egyházának első templomát, az isteni nagyság és egység épületét, visszatér átszellemülve az égből, betölti a tanítványokat s a világ különböző nyelvén az egységes evangéliumot hirdették általok, a mely mindenkit azon egy lélekkel tölt be.

* * *

Milyen megrázó hatása volt a Péter beszédének! Megkeseredének az ő szíveikben és kérdezők: mit eselkedjünk? Ez volt az ő beszédének legnagyobb dicsérete, legszebb bírálata. Beszéde nem a főt találta, hanem miként a nyíl a szíven ment keresztül. — „Mit eselkedjünk?“ Ez már több a felbuzdulásnál. Pedig a Péter beszédében nincs semmi művészi berendezés, dialecticai mesterkedés; ez az egész beszéd szentirási idézésekből áll és mégis hat, mert lélekből szól. Az a három ezer ember nem hallja Péternek minden szavát, hanem a szent lelket, a mely benne és általa szól; ez az a villany-szíkra, mely lángot vet minden egyes szíven s a három ezer ember lelkéből egy érető máglyát alkot, mely még ma is ég s égni fog időtlen időig az Istennek dicsőségére, a Krisztus diadalára.

From. Em. után: R. Gy.

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése.

A gömörmezei orvosszövetség és orvos-gyógyszerész-egylet ez idei közgyűlését folyó hó 29-én Rozsnyón — a fürdőtelepen — tartotta Dr. Löcherer Tamás elnöke alatt. — A gyűlésen jelen voltak: Dr. Auerbach Lajos, dr. Baziliácz Károly (Ratkó), dr. Borszéli Armin (Feled), Deutsch Miksa gyógyszerész és dr. Drachler Adolf (Csetnek), dr. Gaál Gusztáv és dr. Goldblatt Géza (Tornallya), dr. Gocso Gusztáv (Harkács), dr. Hajcsi Sándor (Rozsnyó), dr. Hensch Géza (Jolsva), dr. Kalchbrenner Hugó (Helpa), Dr. Kármán Aladár (Rimaszombat), dr. Kengyel János (Csetnek), dr. Krees Gyula (Vashegy), dr. Lichtschein Adolf (Rimaszombat), dr. Maurer Arthur (Rozsnyó), dr. Meskó Miklós (Rimaszombat), dr. Molnár Ferencz (Rimaszécs), Pasteiner Ernő gyógyszerész (Rozsnyó), dr. Posevitz Albert (N.-Röcze), dr. Pósch Dezső és dr. Ruber József (Rozsnyó), dr. Schvirian János és Tirscher Szilárd gyógyszerész (Dobsina), dr. Urszinyi Gyula (Putnok), dr. Vajner Károly (Dernő), dr. Zehery István (Rimaszombat).

Az elnök szép üdvözlő szavai után a szövetség ügyei tárgyalattak és az új orvosi díjszabás, a körorvosok látogatási díjainak rendezési terveze, ugyszintén az ügyrend is elfogadtatott és felterjesztetik az orsz. orvosszövetség központi igazgató tanácsához.

A közgyűlés végén dr. Urszinyi Gyula putnoki bányorvos „a betegségek pöntzárakról“ czimmel a következő felolvasást tartotta:

„A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a betegségek ügye ez idő szerinti állapotáról tájékozódni kívánván, hogy ezen pöntzárak a hozzájuk fűzött várakozásnak humanitarius szempontból mennyiben felelnek meg leiratát a kereskedelmi és iparkamarához intézte; hogy ezek milyen információt küldtek, azt — nem tudom.

Ha azonban az orvosokat kérdezte volna meg, azok azt hiszem a valóságnak megfelelően és leplezetlenül tárták volna fel a helyzetet. Én tehát a nyilvánosság előtt mondom el véleményemet, hogy mindenki ezen ügyekbe beláthasson és ítélhessen. Lehet, hogy a miniszter véletlenül szintén elolvassa

A betegségek egyesületeknek, mint nevek is mutatja csak egy, de nemes, magas és humanus céljuk lehet, a megbetegedett tagoknak a törvény — vagyis a mód — határai között segélyt nyújtani, ezen segély legelső sorban álljon a szükséges hasznos gyógyszerelésből (legyen kizárva minden felesleges) és a betegség esetére kiutalt körpénzből.

De mit látunk! A nagyvárosi privát betegségek-egyletek a humanizmus czégére alatt a legszűnyebb önző üzleteket üzik, a legnemesebb eszme azzá fajult, hogy anyagi érdekeket szolgál s az orvosok csak eszköznek tekintetnek, az alapítók és hivatalnokok könnyen élhetésére. A legfontosabb személyek az acquisiteur-ök, a kik fogdossák, édesgetik, praemium ígéretekkel rá beszélnek az embereket az egyletbe való belépésre; azután jönnek a hivatalnokok, kik igen számosan vannak, csak azután jön az egyleti orvos, a ki valóságos hordár szerepet visz az egyletben, természetesen fizetése is ahhoz illő, munkájáért az egylet egy hivatalnokéhoz sem hasonlítható.

Az ily módon szervezett városi betegségek-egylet célja csakis a vagyonszerzés, fizetés kieszközlés az igazgatósági tagoknak és különösen az alapítóknak, állásbiztosítás sok hivatalnoknak; az orvos, az előttük mellékes, csak egy nélkülözhetetlen rossz, de azért igen jó czégér a vagyonszerzésre, a kit mégis valamivel ki kell elégiteni, tehát leginkább azzal fizetik, hogy miután humanizmust gyakorol, fizetést tehát többet követelni nincs is joga. Ily viszonyok közt, hogy nem a betegek gyógykezelése és kellő segélyezése tüzetik ki célul, hanem a legszemtelenebb piszkos anyagi érdekek, az már az alapítás és szervezés módozataiból tűnhetne ki és tűnhetett volna ki már régen.

Oly pénzen osztoznak, a mihez az illetőknek nincs joguk, a mi inkább sok nyomort, még több fájdalmat lett volna hivatva enyhíteni, de még pláne sok halált is kikerültni

A hatósági betegségek-egyletek csak annyiban különböznek a privát egyletektől, hogy itt tagok gyűjtéséről szó sincs, gyakori eset inkább az, hogy sokan kikerülnek a tagsági könyvecske megváltását s így a járulékok befizetését is, kárt vall tehát a betegségek-egylet, de az illető betegség esetén orvoslásban sem részesülhet.

Sajnos azonban, hogy ezen betegségek-egyleteknél sem főzél a gyógyítás, hanem az administratio. Az elnök, igazgató, jegyző, titkár, pénztárnok, ellenőrzők és még sok más rendbeli hivatalnok, meg szolgasereg emésztik fel a jövedelmet; az orvos itt is utolsónak marad, úgy tekintik, mint ügynököt, a ki jövedelmüket szaporíthatja vagy kevesbítheti, a szerint tehát szépen vagy keményen bannak vele, szóval üzlet az egész, nem humanus intézmény. Papiroson talán helyesnek lehet feltüntetve és ezzel port hintenek a világ szemébe, de az életben, a gyakorlatban infamis rossz, hanem ezzel senki sem törődik, ezt csak a beteg érzi s az orvos tudja, de nem segíthet.

A czél igen nemes volt, az eszme körösztülvitele gonosz.

Humanusabbá kell tenni az intézményt, megfosztani minden anyagi, önző, kufár érdekektől, ezt pedig csak úgy lehet, ha ki lesz zárva onnan az üzleti szellem; spekulacionak ott nincs helye. Az orvosokra kell bízni az intézmény vezetését, legyen a megyei főorvos a kerületi pénztár elnöke, egy hivatalnok pedig az administrationalis teendőket végzi; ez legyen a központi vezetés. A kerületekben a pénztári orvos, az elnök és ugyancsak egy hivatalnok, mint mellékfoglalkozást az adminisztratiót végzi.

A pénztári orvost ellenőrzi a főorvos, a hivatalnokot a közgyűlés által választott felügyelő-bizottság, a vidéki pénztárak ügyvitelére még a központban felülvizsgálatik.

Minden betegségek-egyleti tag köteles előbb a pénztár orvosánál jelentkezni, hol megvizsgálatik, csak azután az adminisztratiót végző hivatalnoknál, a ki pénztárnok; távozás előtt hasonlóan. Ily módon az orvos ellenőrizheti a pénztárnokot.

Az ily administralionalis költség nem tenne ki többet 15%-nál, a többi jövedelem csakugyan betegségek-egyletbe volna fordítható, míg ma 40, sőt ismerek b. s. pénztárakat, hol a jövedelem 80% fordítatik administraliora és csak 20% humanitarius czélokra, méltán kérdezhetem, hogy betegségek-egylet-pöntzárak-e ezek, nem, inkább hivatalnok-segélyező pöntzárak.

Szomorú, hogy a betegségek-egyletek annyira megtörtözték az orvosi kar erkölcsi értékét, és tönkretették azt anyagilag, hogy az orvos is kezd üzleti emberre átalakulni, ha élni akar, a mit a szenvedő emberiség fog majd megsínyleni, pedig egészségünk drága és féltett kincsünk, azt üzlet prédájává átengedni nem óhajtjuk, legnagyobb bűne tehát a betegségek-egyleteknek az, hogy átlántálta az önző érdekeket hajhászó kufár szellemet a multban erkölcsi értékében kimagasló orvosi karba is Ennek következménye az orvosok tömörülése országos szövetséggé, hogy megvédjék erkölcsi és anyagi érdekeiket. Ki kell küszöbölni a betegségek-egyletekből mindazt, a mi anyagi érdeket szolgál, több hatalmat és tisztességes fizetést adni az orvosnak; eddig is ő mentette meg a humanizmust; ezután hiszem, hogy jobban fogja szolgálni azt, ha pedig nem, úgy felelősségre kell vonni.

Az orvos tegyelmi bírósága — feljelentés esetén — a közgyűlés által választott bíróság legyen, a megyei főorvos elnöke alatt.

A sok hivatalnok és dísztag nem szolgálja a humanizmust, ezekből csak a nélkülözhetetlen maradjon meg.

Legyen a betegségek-egylet szervezete egyszerű, olcsó, könnyen ellenőrizhető; ha ezer bányamunkásnak társ-pöntzári számadásait elvégezheti a bányaszámízt, mint mellékfoglalkozást, úgy kisebb betegségek-egyletek adminisztratív dolgai is elvégezhetők hasonlóan.

Hogy mi módon oszlik meg az administralció és humanus czélok közt egy 925 frt évi jövedelemmel bíró hatósági betegségek-egylet jövedelme, felsorolom: az adatokat az iparkamara által a miniszterhez benyújtott statisztikából vettem ki:

Administralció:		Humanus czélok:	
Tisztviselők . . .	370 frt.	Orvos	60 frt.
Iroda	120 frt.	Gyógytár	88 frt.
Irodakellékek . . .	18 frt.	Körpénz	33 frt.
Különféle	17 frt.	Temetés	10 frt.

Összesen 525 frt. Összesen 191 frt.

Ezen gazdálkodást magyarázni, azt hiszem, nem szükséges.

Összehasonlítva a fenti adatokat, egy bányatársulati pöntzár kiadásaiával, utóbbi 24000 frt jövedelem mellett 420 frt administralcionalis kiadást tüntet ki.

Annál inkább fog megfelelni a betegségek-egylet humanus czéljainak, mennél többet áldozhat a betegek, a betegek orvos és gyógyszer iránti igényei mennél inkább elégíthetők ki, ez csak úgy lehetséges, ha viszont az ügyvitel tétetik mennél egyszerűbbé, olcsóbbá.

Milyen más lenne a betegségek-egyletek célja, ha egy hivatalnok mellékfoglalkozásként 100 forintért vinné az ügyvitelt, az orvos és gyógyszer kerülne 200—300 frtba, 100 frt küldetne be a megyei főorvosnak és kerületi főpöntzárnoknak, 425 frt tisztán a betegek igényei kielégítésére fordítatna, esetleg egy 3—4 ágyas betegszoba rendeztetne, hol a megbetegedett tanuló ápolatnák, mert ma a műhelyben fekszik vagy a félszer alatt.

Ha a valóságnak megfelelő adatok jutottak a miniszter birtokába a betegségek-egyletek működéséről, úgy el kell ismernie, hogy azon nemes czél, melyet megboldogult Baross miniszter tűzött volt ki, általk el nem éretett.

Sajnos, ki kell nyilatkoztatnom, hogy a tagokkal megutáltatták az egész humanizmusnak csufolt intézményt, az igaz, hogy az administralció papiroson kitűnő, a hivatalnokok meg vannak elégedve, ha azonban egy iparos tanoncz megoperálásáról van szó, azt kívánják, hogy az orvos ingyen tegye meg, a szomszéd községekbe az orvosnak sem fuvardíjat, sem kilométerpöntz nem fizetnek, azt kívánják, hogy az orvos helybeli látogatás díjáért

tegye meg. Hogy mint töltik be tehát a humánus czélt a betegsegélyző-pénztárak, annak további részletezésébe nem bocsátkozom.

Hogy a publikum várakozásának nem felelnek meg, az érthető, mert sem a munkaadó, sem a beteg igényeit nem elégítik ki, mert a fekvő beteg elhelyezéséről nem gondoskodik, az terhére van a munkaadónak; az orvos kötelességét mint teljesíti, azzal senki sem gondol, lelkiismeretes orvosi kezeléssel ily viszonyok közt ne is beszéljünk, legjobb az az orvos, a ki legkevesebb kiadást okoz, azt azután jó ügyöknek tartják.

Ez nem humanitás, legfeljebb csufolni lehet annak, ez a munkaadót és munkást kiszípolozó, egyes hivatalnokok könnyen élhetésére és önző érdekek kielégítésére alakult szövetséget, mely nagyási hóbortra és munkakerülésre tanítja az egylet azon iparosait, a kik ott elnök, igazgató, ellenőr stb. szép címeket viselnek és ez feljogosítja még arra is, hogy az orvosokkal, a kik az ő kenyérkereső páriáik, esetleg gorombáskodjanak.

Nem helyesebb volna-e, ha inkább az adminisztráció volna kevésbé szép papíroson és a betegek igényei elégítették ki, részesülnének mennél több kedvezményben, fürdő, climaticus helyek stb., hiszen ezer módja van a segélyezésnek, a mire most gondolni sem szabad az orvosnak, mert takarékoskodnia kell, különben megdorgálják.

Ez a világos képe a betegsegélyző-egyletnek. Es hogy ezek üzemelnek évek óta folytak, az orvosok pedig meg nem hallgattatnak, oka az, hogy ha egy fel is szóval, szava elhangzik, de majd talán az orvosi szövetség felvilágosítja a minisztert és majd más szellem fog diadalra jutni, mely az igazi humanitás elveire fekteti le ezen nemes ügyet.

A legnagyobb szegény és megaláztatás az orvosi karra, hogy engedte kivenni a kezéből a humanizmus fátylóját s oly kezek ragadták magukhoz, a kik azt saját céljaik kielégítésére használják fel, s az orvosokat csak bérszolgáik gyanánt tekintik és fizetik.

Ha a Miniszter humanizmus akar gyakoroltatni a betegsegélyző-pénztárak által, bizza azt az orvosokra, senki más nem hivatott arra, csak az orvos, ruházzon tehát rá hatalmat és lelkiismeretbeli felelősséget, a ki pedig ne fél meg nemes hivatásának, — nem érdemli meg, hogy mint orvos működhessen. Ily intézmény növelné az orvosok ethikai érzését és becsét, a mostani csak lerontani képes azt is, a mi megvan.

Az a kérdés tehát, azért alapítottak-e a betegsegélyző-egyletek, hogy administratív hivatalnokai kegyeret kapjanak, és csak a morzsalék jusson humanus czélokra vagy pedig megfordítva.

Kimondhatatlan sok jó forrásává lehetne a betegsegélyző-egylet jó kezében, becsületes kezelés, lelkiismeretes orvosok vezetése alatt, míg ma minden oldalról elégedetlenség a jajszó, csak a hivatalnokok lehetnek megelégedve.

Ha a jog, egyenlőség és igazság korszaka köszöntött be, lássuk hogy erőlyes kézzel nyulnak be ezen darázsstézekbe, a mely oly tengeri kigyó egész Európában, ha Magyarország a humanitás elvei szerint oldhatja ezt meg, ugy érdemeket szerez a külföld előtt és rossz egészségügyi viszonyaink egyszerre nagy lépéssel haladnának előre, többet fog ez érni, mintha tiz tudóveszeseknek való sanatorium épített volna fel, pedig míg ez sok száz ezer forintba kerülne, amott van pénz, csak helytelenül lesz felhasználva.

A Minisztertől új szervezést s abba igazi humanus szellemet önteni kérünk, mert csak akkor lehet valamit a betegek érdekében megteremteni, ha az ügyvitel tetteik olcsóbbá, míg a hivatalnokok emésztek fel a járulékok nagy részét, szegény beteg nyög, elégedetlen, szidja az intézményt, s a ki teheti kibúvik alóla, nem fizet; az orvos nem segíthet, keze meg van kötve, de el is van kedvetlenítve, mert látja mint posványosodik el a legnemesebb czél, a rossz kivitelben.

Az orvos főczélya legyen a gyógyítás, a betegségek kikerülésének megmagyarázása, és hogy a beteg mielőbb ismét munkabíró legyen, betegpénzt lehetőleg senki ok nélkül ne kapjon, de viszont igaztalanul senkinek le ne vonassék.

A betegek körül lelkiismeretesség vezérelje az orvost, soha érdek, ugy kell tehát megteremteni a betegsegélyző-egyleteket, hogy növeljék az orvosban a lelkiismeretet és követelni kell tőle a legmesszebb menő felelősséget.

Ha az orvos csak kötelességét teljesíti, még nem lelkiismeretes orvos, a kötelesség teljesítés és a lelkiismeretes gyógykezelés közt még nagy űr van, azért kell a betegsegélyző egyletnek orvosaitól lelkiismeretes eljárást követelniük, de sajnos, nem azt teszik, hanem az orvosokat felületességre, csakis kötelességeik teljesítésére utalják, s így kivesz az orvosból a lelkiismeret, végre, üzletemberré lesz, s mint ilyen, már kötelességét sem teljesíti, csak önző anyagi érdekeinek él, mint maga a betegsegélyző-egylet.

Más szellemet kell bevinni a betegsegélyző-egyletekbe, ki kell tépni a kigyó mérges fogát, ki azt, mely a markantilis irányt képviseli, több hatalmat adni annak, ki ott a humanizmust képviseli.

Humanizmust csak az orvos gyakorolhat, hivatalnok nem, és ha az orvos nem lenne lelkiismeretes, igazságos és becsületes, nem kell a betegsegélyző-egylet orvosát megvárni, mert megmételvezheti az egész intézményt.

Legyen tehát az orvosnak egyrészt hatalom adva a kezébe, de másrészt legyen a közgyűlés, annak elnöke a megyei főorvos által kérdőre vonható és fegyelmű uton elmozdítható.

A közgyűlés elhatározta, hogy az orvosoknak a betegsegélyző-pénztárakkal szemben való állásfoglalását jövő közgyűlése napirendjére tűzi ki. — Ezután választmányi ülés volt, majd az orvos-gyógyászati egylet ülése következett, melyen *Pasteiner* Ernő rosznyói gyógyszerész a legújabb gyógyszereket mutatta be, dr. *Meskó* Miklós megyei főorvos az 1899. évi vármegyei egészségügyi statisztikát, dr. *Ruber* József a rosznyói Kósa-Schopper-kórház és dr. *Kármán* Aladár a gömörmezei központi kórház orvosa, az illető kórházak múlt évi betegforgalmáról szóló kimutatást közölték. — Új tagul felvették *Klekner* Géza rosznyói állatorvos s végül örömmel vette tudomásul a közgyűlés dr. *Schevirán* János dobsinai orvos meghívását s elhatározta, hogy az őszi vándorgyűlést *Dobsinán* tartja.

A gyűlés d. u. 4 órától esti 9 óráig tartott, amikor az illusztris társaság a fürdő nagytermében kedélyes vacsorához ült, melyen dr. *Pösch* Dezső lelkes szavakkal köszöntötte fel az elnököt. Dr. *Löcherer* Tamás viszont a körvisek jólétére emelt poharat, nagy tetszéssel fogadott tőzt kiseretében. Végül *Komoróczy* Miklós tanár éltette humoros pohárköszöntőben az orvosokat és gyógyszerészeket.

Színház.

Szerdán, május 23-án „Utazás a válás körül“ cz. vígjáték adatott. Az előadás vontatottan, döcögve ment, a darab maga üres, cselekmény nélküli, ily előadás mellett csak a sikamlóssága tűnt elő, a szellemes rész eltorpult benne, dacára annak, hogy Sz. Kendi Boriska ügyessége és találékonysága által Miklóssival együtt igyekeztek a darabot élvezhetővé tenni.

Csütörtökön, május 24-én délután „Az aranykakas“ ékes, aranyos tollától megnyirbálva, délutáni előadásban adatott ötödikször. A sok kihagyás folytán a darab sokat vesztett kedvességéből, de meg a színészek sem vették komolyan az előadást. Bár volt taps és nevetés bőven, de kik már látták, elégtelenül távoztak. — *Csütörtök* este a „Kadetskisszony“, Pásztor és Phader igen kedves operettje került színre. Georg Williamson szerepét *Tábori* Emil játszotta, ki komikus szerepében sokszor ragadta tapsra a közönséget. Mis Lucy szerepében *Berzók Margit* kedves énekével hatott. *Leila Ullah* szerepében *Bánházi Teréz* igen szép jelenség volt, dalait kitűnően énekelte, játéka kedves volt. *Walkins Tottle* szerepét *Miklósi* kitűnően alakította, de méltó társa volt *Miss Dain* *Happi* szerepében *P. Szepessy Paula* is. Az előadás egybevágóan, jól ment, az új jelmezek igen csinosak voltak.

Ezzel bevégezték színészeink ezuttal itteni működésüket. Midőn istenhözadót mondunk nekik, szívből kívánjuk, hogy új állomáshelyeiken ne kevesen, de sokan látogassák előadásait, mert azon előadásuk, melyre gondot fordítanak, valóban művelzetet nyújt és a közönség melegebb érdeklődését, pártolását méltán megérdemlik. A viszontlátásra!

Hirek és vegyesek.

Pünkösöd. Lapunk előfizetőinek és barátainak a pünkösdi ünnepek alkalmából boldog örömteljes ünnepelést kívánunk!

A „Gömör-Kishont“ szerk. és kiadóhivatala.

József főherczeg pénteken június 1-én reggel érkezik Jolsvára. A vasuti állomáson a város polgármestere fogadja a magas vendéget, kit a törvényhatóság nevében a küldöttség élén *Hámos* László főispán fog üdvözölni. Az állomásról az eddigi terv szerint egyenesen a honvéd laktanyába hajt a főherczeg, kit adlátusa *Bolla* K. altábornagy kíséri, s mint a honvédség főparancsnoka, megtekinti a laktanyát, majd a gyakorló tere szemlét tart a kivonult legénység felett. Ezután a tisztizétközben villás reggeli lesz, s a déli 1 órai vonattal a főherczeg elutazik Jolsvárol.

Egyházi kinevezések. A megyés püspök *Gleidura* Géza hárskúti plébánost a rosznyói kerület, *Stefánik* János várgedei plébánost a várgedei, *Golda* János polonkai plébánost a garami kerület és *Fábián* Kamil fülekpüspöki plébánost a füleki kerület esperesévé nevezte ki. *Mariska* Gyula szentandrászi adminisztrátor, *galsai* plébánosság nevezetett ki. *Meisl* György káplán *Kisterennéről* *Méhibe* helyeztetett át. — A rosznyói római kath. püspöki egyházmegyében ez időszerint elhalálozások következtekben öt plébánia van üresedésben.

Adomány. *Andrássy* Dénes gróf a kistoronyai gör. kath. templom építési költségeire 2600 koronát adományozott.

Választási haroz. *Kubinyi* Andor, kerületünk orsz. képviselőjének kir. pénzügyigazgatóvá leendő kinevezetése a legközelebbi napokban — mint illetékes helyről halljuk — a hivatalos lapban is meg fog jelenni. A bekövetkezendő választásokra való tekintettel, máris foglalkoznak a választások esélyeivel. A kerület független polgárságának és választóinak zöme *Draskóczy* Lászlót ohajtana a kerület képviselőjének megnyerni, míg egyes intező körökben *Fáy* Gyula volt országos képviselő nevével hozzákforgalomba, de ugy halljuk, hogy a jelöltség elfogadására nem nagy hajlandóságot mutat. — Mi a magunk részéről kívánatosnak tartjuk, már a béke érdekében is, hogy a polgárság bizalmának eruptiója városunk és kerületünk érdekében kellő figyelemre méltatassék.

Majális. A helybeli kath. olvasókör június hó 4-én, pünkösöd második napján a Széchenyi-kertben egy korona belépti-díj mellett majálist rendez egy felállítandó apácza nőnövelde érdekében. A főrendezői tisztet a mulatságon *Komáromy* István, *Körödy* Jenő, ifj. *Hollósy* József és *Nyisztor* Antal viszik. Jó idő esetén bizonyára szép siker fogja koronázni a mulatságot.

Jubileum. *Rády* István kurinczi földmives iskolai igazgató — mint értesülünk — most tölti be működésének harminczadik évfordulóját, s ez alkalommal tiszteletére ünnepélyt rendeznek, melyen városunkból számosan részt vesznek.

A helybeli főgimnáziumban az évvégi vizsgálatok június hó 11—30-ig tartanak, és pedig: 11—16-ig az osztályvizsgák, 17-én az összes növendékek tornavizsgálja, 19-én záróünnepély, 20—21-ig magántanulók vizsgálja, 25—30-ig szóbeli érettségi vizsga.

Halálozás. *Lakner* Emil helybeli jöhirű kereskedőt súlyos csapás érte. Egyetlen kis fia: *Aladár* tegnap f. hó 30-án meghalt. A korán elköltözött kis gyermeket ma délután temetik. Nyugodjék békében!

A polgári olvasókör első mulatsága mult vasárnap a Széchenyi-kertben nem volt ugyan olyan látogatott, mint rendszeren lenni szokott, azonban a hangulat igen kedélyes volt, s az ifjuság az estéli órákig jól mulatott. Az időjárás pedig rendkívül kedvező volt, csak estefelé kerekedett hűvös szellő, mely kissé megzavarta a nyárisan öltözött közönséget.

Eljegyzés. *Jansen* Irmát, *Jansen* Alfonz somosujfalusi nagybirtokos szép leányát *Mayer* József murányi köedénygyáros eljegyezte. Boldogság, áldás s megelégedés legyenek állandó kísérői e frigynek!

Érettségi vizsgálati biztos. A vallás és közoktatásügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetemben a nagyröcsei állami kereskedelmi iskolába érettségi vizsgálatok vezetésével miniszteri biztosi minőségben dr. *Kürschák* Józsefet nevezte ki.

Halálozások. Dr. *Lányi* László városunkbeli származású szabadszállási városi orvos, Pestmegyei tiszteletbeli főorvosa május 22-én 47 éves korában elhunyt. A szép tehetségű s működése helyén felelt kedvelt orvos halála városunkban is őszinte részvétet keltett. — *Gecs* István helybeli szabó derék és törekvő fia: *István*, ki *Korponán* mint gyógyszerész gyakornok működött, s előbb a helybeli főgimnázium szorgalmas növendéke volt, május 26-án 17 éves korában hosszas betegség után itt elhunyt. Temetése vasárnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Volt tanuló társai kedves barátjuk koporsóját fátyla-fény és a zenekar gyász indulója mellett kísérték ki az örök nyugalom helyére. — *Spisák* Andor, helybeli iparos felesége május hó 24-én hosszas betegkedés után 40 éves korában meghalt. Temetése pénteken — a polgárok nagy részvéte mellett ment végbe. Nyugodjanak békében!

Graphophon. Egy új, igazán szórakoztató automatát szerzett be *Lévai* Izsó könyvkereskedő, s üzletében immár felszerelve áll a közönség rendelkezésére. A graphophon kitűnő zenedarabokat és énekszámokkal mulattatja azokat, kik 10 fillért nem sajnálnak a kellemes élvezetért.

A fehérkereszt egylet gyermekmenedékháza a törvényszék épülete mellett már teljesen be van rendezve, s a központ a lelenczház részére tiz nagy és tiz kis új ágyat küldött a hozzávaló szép éjjeli szekrényekkel együtt. Az új felszerelés két tágas szobában nyert helyet, s így most már négy szobában nyernek mintaszerű elhelyezést és példás gondozást az ártatlan apróságok.

A napfogyatkozásnak városunkban ugyancsak sok nézője volt hétfőn délután. 4 óra 20 perczkor kezdődött s gyönyörű tiszta időjárás mellett igen szépen volt látható bekormozott üvegen át mint fedi el a hold a napot. A szép látvány körülbelül $\frac{3}{4}$ -ig tartott s a napnak csaknem egy harmadát eltakarta a sötétség.

A szigorú parancs. *Farkas* Zoltán tüzoltó főparancsnok szigorú rendeletet adott ki, hogy a tüzoltóság fecskendői nem használhatók fel magánosok pincevezetéseinek kiszivattyuzására. — A főparancsnok édesatyja: *Farkas* Ábrahám nem ösmerve a rendeletet, a mult héten a jelzett czélra igénybe akarta venni a fecskendőt s el is küldött azokért. Az őparancsnok *Komáromy* István alparancsnoknak tett jelentést, ki azonnal felfogta a helyzet nehéz voltát, ennek dacára is kiadta a parancsot, hogy a fecskendők ki nem adhatók, míg a főparancsnoknak a fenforgó esetről jelentést nem tett. Alig kapta meg a főparancsnok a jelentést atyja kérelméről, a tilalmat szigoruan fentartotta, és így azt kiméletlenül saját atyjával szemben is foganatosította. — A pártatlan eljárás — bár a helyzet sok derűre adott okot — köztetszésben részesült, igazolta, hogy a rimaszombati tüzoltóság testületében az egyenlőség elve nem képmutatás.

Kiadódóvó majális. A helybeli *Gizella* kisdédóvó-intézet növendékei június hó 10-én tartják a Széchenyi-kertben idei tavaszi multságukat, melyen az apró növendékek társas játékokkal, verseléssel és tánczccal fogják gyönyörködtetni a kicsinyek iránt mindenkor érdeklődő közönséget. Belépti-díj 40 fillér.

Az agyagtanműhely ügyében e napokban városunkban járt a miniszter által kiküldött szaktanár: *Petrík* Lajos, ki a város előjáróságával értekezett az itt létesítendő agyagipari gyakorló műhely érdekében. Az új intézmény a kispárt-teren lesz berendezve, s tolyó évi szeptember 1-én nyílik meg egy tanár vezetése mellett. A meglévő épület átalakítása, s fentartása 15000 koronába kerül, melyből 10000 koronát az állam fizet, 5000 koronát pedig a megye és város közösen. A műhelyben egyelőre tiz — egyenként 240 korona állami ösztöndíjjal bíró — növendék kap oktatást.

Az első száz. A esizi fürdőben a vendégek száma — mint lapunknak írják — e hó 24-én elérte az első 100-at.

A vármegyei székház építése rohamos lépésekben halad előre, s 250 munkás állandóan, serényen dolgozik a szakképzett, gondos vezetőség éber ellenőrzése mellett. A Forgách-utcai szárnyon már a földszinti falak magasságát elérték, s a vassínek is felrakták, a többi részen a földszinti falakon dolgoznak. Ha kedvező időjárás lesz, akkor a monumentális épület már július hó végén tető alatt lesz, ugyancsak méltó díszére fog szolgálni a leendő „Tompa-tér“-nek.

Czégváltozások. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara hivatalos jelentése szerint f. évi márczius hó 12-től április hó 24-ig a rimaszombati kir. törvényszék területén következő czégváltozások történtek: a) *bejegyzések*: *Donáth* és *Haas* *Troppau*. A dobsinai fiók-telep bejegyz. *Dobószai* hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja. Alakult 1900. jan. 21. Tartam 25 év; üzletész 50 korona. — igazgatóság 6 tag. b) *törlések*: *Pickler* és *Politzer* *Murány*, *Első* rimavölgyi mezőgazdasági és hitelszövetkezet.

A tornallyai takarékpénztár díszes épületet fog még e nyár folyamán *Tornallyán* emelni, a melyben a takarékpénztár szükséges helyiségein kívül bérlakások is lesznek. Az épület tervezésével *Ziegler* műépítész-tanár van megbízva.

Helypénz-díjszabás A miskolczi kereskedelmi és iparkamarától a miniszter véleményét kért a Jolsva város által alkotott helypénz-díjszabásra nézve. Az iparos szakosztály érdemleges megjegyzést nem tett a tervezet ellen, csupán azt kívánta kiemelni, hogy a vásárra árut szállító fogat után helypénz ne szedessék. A közös ülés ily értelemben ajánlólag terjeszti fel díjszabás-tervezetét.

Felelős szerkesztő: Dr. SZELESS ÖDÖN

Két tanuló felvétetik

Buttkay Jenő vasgyári élelmezési üzletében **Özdon**. — Magyar, német, tót nyelvben jártasak előnyben részsülnek.

Birtokbérlet.

Rimaszombat határában, közel a városhoz egy 17320 □-ól szántóból álló kintű karban levő földbirtok **1900. november 1-től** több évre bérbeadó vétessel együtt, — esetleg eladó. Értekezhetni a tulajdonossal június 3-ától 9-éig **Konyha Kálmán** úrnál Rimaszombatban, azontul pedig **Konyha Géza** tulajdonosnál **Ujpesten**, Baross-utca 48. szám alatt.

1-3

Eladó.

Lubenyikon, u. p. Hisnyóvíz, az országot mellett egy teljesen jókarban levő **ház**, melyben

korcsmehelyiség,

egy vendég- és két lakószoba, egy bolt, konyha, pince, kert, istálló és nagy udvar van, azonnal eladó. — Tudakozódásokra készséggel ad felvilágosítást **Feigel Lőrincz** ugyanott.

4-4

Vasas gyógyfürdő

Rozsnyón.

Klimatikus gyógyhely és hidegviz-gyógyintézet Gömörmegeben,

400 méter a tenger színe fölött. Idény tartama: május—október. Vasútállomás, posta- és távirat a városban. Telefon, szállodák villamos világítással, kintű konyha, mérsékelt árak.

Gyógyeszközök: Kintű izü s könnyen emészthető *vastartalmu ásványforrások*, úgy *fürdő* valamint *ivókurára*. Kád-, kő és gőzfürdők. Tökéletes elegans berendezésű **hidegviz-gyógyintézet**, külön női és férfiosztályal. Páratlan szépségű, hatalmas erdőben, kényelmes sétányok, portmentes, ózondus fenyvesekből erdő üdítő, balsamos levegő.

Gyógyjavaslatok: a női ivarszerek betegségeiben s következményeiben; a vér rendellenes összetételén alapuló betegségeknél (vérszegénység, sápkór); súlyos betegségek után, elgyengülések esetén; görvély- és angolkórúaknál idegbajoknál stb. stb.

Hivatalos fürdőorvosok:

Dr. Pósch Dezső, Dr. Gutlohn Henrik

A fürdőre vonatkozó minden felvilágosítással szolgál

1-6

a fürdőgondnokság.

Puha padlóknak

legkintűbb és elismert legjobb fénymáz a valódi

LINOLEUM padló-zománcz.

Bejegyzett



A Linoleum padló-zománcz egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig fölülmulhatatlan. A következő változatokban kapható: 1 sz. sárgás-barna, 2 sz. sötét-barna és 3 sz. mahagoni-barna.

Nagy elterjedtségénél fogva

LINOLEUM padló-zománczunkat

különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utánzatokkal hamisítják, miért is **kérjen mindenki kizárólag csak Eisenstädter-féle LINOLEUM padló-zománczot**, a törv. bejegyzett „vas-lovag” lovag” védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

lakk- és festékgyára Bécs.

Főraktár:

BRAUN ZSIGMOND

vaskereskedése Rimaszombat.

6-8

Hirdetmény.

1617. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Nagy József** ügyvéd rimaszombati lakos végrehajtónak **Kis József** sajópuspöki lakos végrehajtást szenvedő elleni 60 korona tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Sajópuspöki községben fekvő s a sajópuspöki 8. sz. tjkvben **Kis József** tulajdonánál A. I. 1-14. sorszám alatt felvett ház, udvar, kert, továbbá szántóföld és rétből álló ingatlanokra és urbéri legelő és erdő illetményére 1076 korona ennell megállapított kikiáltási árban a C: 2. alatt fent elősorolt ingatlanok fele részére Ágoston Borbála javára bekebelezett özvegyi jognak épségben hagyása mellett elrendelte, hogy megtartására határnapul **1900. évi július hó 30 ik napjának** délelőtti 10 óráját Sajópuspöki községbe a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adni.

Árverezni szándékoznak a kikiáltási ár 10 %-át az az 107 kor. 60 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60. t. cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében

a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombat kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi április hó 6.

Kovách, kir. törvszéki albiró.

Eladó.

Rimaszombatban, az új **Hunyady-utca** mindkét oldalán több szép fekvésű, egészséges lakásra alkalmas **háztelkek** — **elfogadható áron** — **eladó**, esetleg azokon 3—5 szobás lakás azonnali felépítését a szükséges mellékhelyiségekkel, 7—8, esetleg még nagyobb fronttal, 3000—6000 frtig elvállalom. Értekezhetni lehet alant jegyzett tulajdonosnál.

Elárusítok mindenféle **gazdasági gépeket** legjutányosabb árak mellett **részletfizetésre** is.

Egyszermind az elsőrangú „**trieszti általános biztosító társaság**“ (**Generali**) gömörmegei főügynökségét (kötvénykiállítási joggal) bírom, abban a helyzetben vagyok, mindenféle biztosításokat, u. m. **épületek, ingóságok és törzsbiztosításokat**, — továbbá **életbiztosítást** és **balesetbiztosítást** legelőnyösebb és legelőnyösebb feltételek mellett eszközölhetni.

A beállt

jégidény

alkalmával a **magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság** a gömörmegei főügynökséggel ruházott fel, — jégbiztosításokat legelőnyösebb díjak mellett legpontosabban és leggyorsabban eszközölök.

Az eddig irántam tanusított jóakaratu pártfogást megköszönve, vagyok

teljes tisztelettel

KOHN ALBERT fakeskeredő

21-*

és a triesti ált. bizt. társ. (Assecurazioni Generali) gömörmegei főügynöke

A csizi jód-bróm forrás fürdő részvénytársaság

f. 1900. évi június hó 14-én Csizben, d. e. 9 órakor a társulat hivatalos helyiségében tartja **rendes évi közgyűlését.**

A gyűlés tárgyai lesznek:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő bizottsági jelentés.
3. Az 1899-iki zármérleg megalapítása.
4. Indítványok.

Az igazgatóság által összeállított s a felügyelő bizottság által megvizsgált és jóváhagyott zármérleget alább ismertetjük, s egyidejűleg van szerenesénk a mélyen tisztelt részvényes közönséget a megjelölt helyen és időben tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Rimaszombat, 1900. évi május hó 25-én.

Az igazgatóság.

Az 1899-ik évi mérleg.

I. Vagyon.		frt	kr.	II. Teher.		frt	kr.
1	Pénzkészlet	2101	87	1	Alaptőke	250136	5
2	Gyógyforrások értéke	207360	71	2	Tartaléktőke	5022	1
3	Telkek értéke	8945	60	3	Rimaszombati takarékpénztár követelése	22000	—
4	Épületek értéke	36467	95	4	Molnár József követelése	858	62
5	Felszerelések értéke	22693	80	5	Horváth József követelése	4250	—
6	Leltár értéke	10833	62	6	Üzleti tiszta jövedelem	6362	74
7	Üvegház értéke	225	87				
		288629	42			288629	42
III. Nyereség.		frt	kr.	IV. Vesztesség.		frt	kr.
1	Jódviz szállítás számlán	4491	81	1	Omnibusz-üzem számláján	375	64
2	Fürdő üzlet	5140	67	2	Irodaköltség	242	92
3	Gyógy- és zenedij	2382	9	3	Kölcsön-kamat	2025	15
4	Bérszobák	690	37	4	Adó	683	88
5	Vendéglő	931	17	5	Izzasztó pokrócz	76	35
				6	Igazgatási költség	2846	43
				7	Tartaléktőke számlán alapszabályszerű leírás	1023	—
		13636	11	8	Zármérlegnek tiszta jövedelemért	6362	74
						13636	11

Csiz, 1900. május hó 15-én.

Horváth József s. k.,

Glós Arthur s. k.,

Molnár József s. k. igazgatósági elnök.

Pazár Andor sk. igazg. tag.

Süteő István sk. igazg. tag.

Felülvizsgálatván, helyesnek találtatott.

Sassy János, felügy. biz. elnök.

Horváth János, felügy. biz. tag.

Marikovszky Géza, felügy. biz. tag.

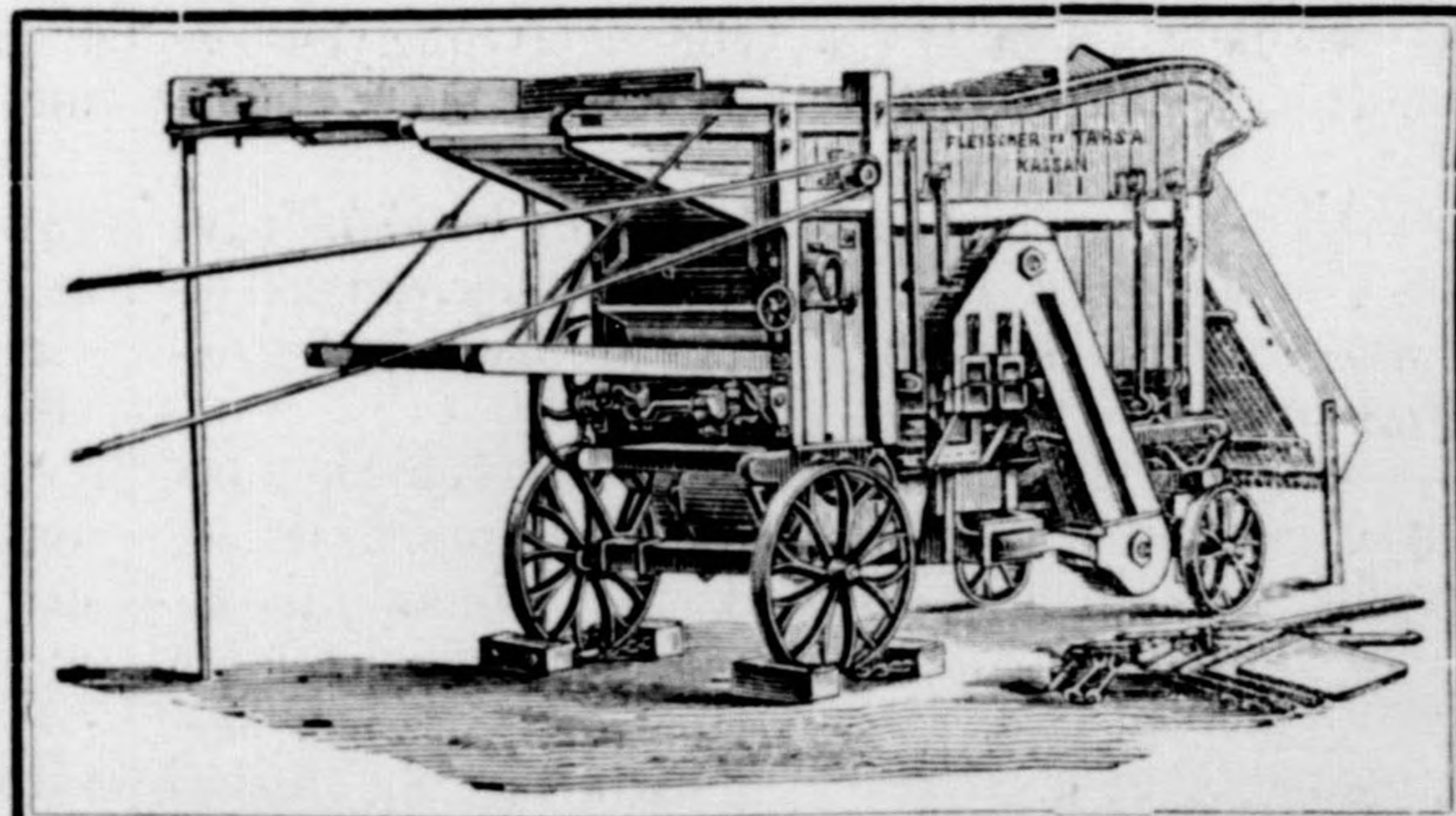
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca II. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **nyári idényre**, nevezetesen:

Cseplőkészleteit könnyű járással járgány vagy gözmozdony általi hajtásra.

Kézi cseplőgépeit, járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtárrostait**, továbbá mindenféle **szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, Szeszgyár-berendezéseket**, m. p.: **Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta- és burgonya-zúzókat, malomberendezéseket** stb.



Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan**. **Gazdasági gépeink képes- valamint öntődékn gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**

2-6